

השפה במימושה – נורמות של התנהגות לשונית

- השימוש בשפה הוא צורה של התנהגות חברתית.
- כשם שכל התנהגות חברתית כפופה לנורמות המקובלות בחברה, כך גם ההתנהגות הלשונית.
- מה טיבן של נורמות לשוניות: מהי השפה הנכונה?

ד"ר ריקי תמיר

נורמות של שפה

מהו קנה המידה לשפה נכונה? גישות שונות

גישה מתירנית- ליברלית

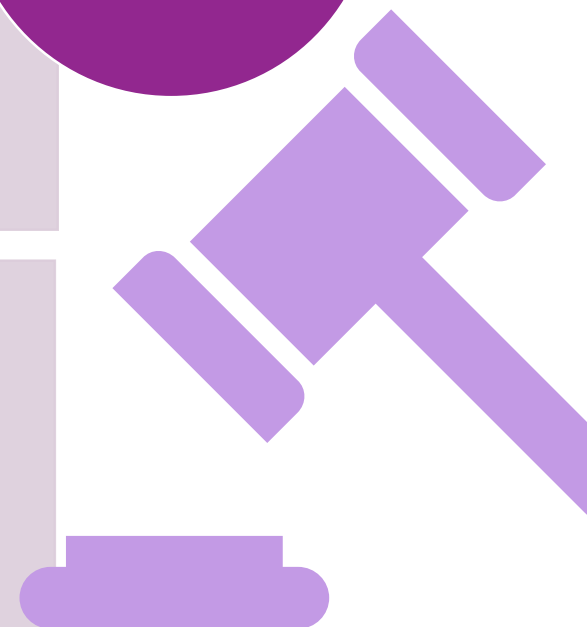
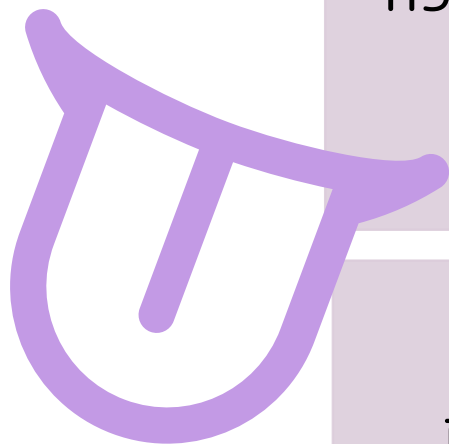
ציבור דוברי השפה
הוא הפוסק

יש לאפשר
התפתחות טבעית
של שפה המבוססת
על המצוי בשפה

גישה פוסקנית

יש תקן מחייב לשפה
נכונה, ואין להתיר
שינויים החורגים מן
המקובל

יש לכוון את השימוש
בשפה בהתאם
לקביעות של גוף
סמכותי, כדוגמת
האקדמיה ללשון
העברית

בין טהרנות לעילגות

רוביק רוזנטל | 19 במאי 2016

נוסח ראשון של המאמר הוצג בכנס איל"ש, 15.10.06

■ על פי המאמר, כיצד צריכה להתעצב
"העברית הנכונה"?

■ מה דעתכם על הטענה הנשמעת?

עברית תקנית ועברית תקינה

עברית
תקינה

לשון טובה
ומוקפדת –
ללא שגיאות

אך לאו דווקא
בעקבות
היצמדות
מכוונת
לכללים
ולהחלטות.

עברית
תקנית

עברית על פי
התקן

בתחומים
שונים: כתיב,
פיסוק, הגייה,
נטיית הצורות,
מינוח וכדומה.

עברית תקנית והאקדמיה ללשון העברית

האקדמיה ללשון העברית היא המוסד העליון ללשון העברית. האקדמיה מפקדת על אחד הנושאים החשובים והמרכזיים בחברה ובתרבות העברית והישראלית.

אחת ממטרות האקדמיה ללשון העברית היא לכוון את דרכי התפתחותה של הלשון העברית - באוצר המילים, בדקדוק, בכתב, בכתיב ובתעתיק.

על מה מסתמכת האקדמיה ללשון העברית בהכוונת השפה ובקביעת העברית הרצויה?

מובאים בחשבון ארבעה
"מסלולים".

דקדוק המקרא – אבן
היסוד

מסורות הלשון שמחוץ
למקרא

ספרי הלימוד והמילונים
של העברית בת זמננו

מה שנוהג בעברית החיה
ולא נחשב משובש

<<

<<

<<

<<

עברית תקנית
מאתר האקדמיה ללשון העברית

<<

<<

<<

<<

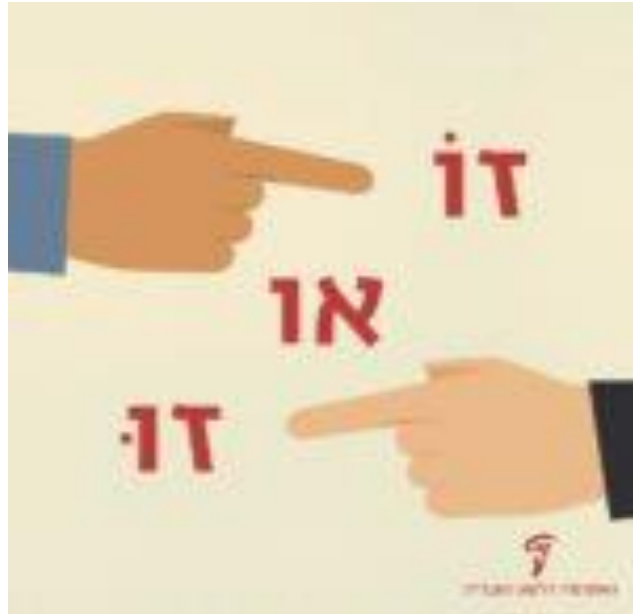
עברית תקנית מאתר האקדמיה ללשון העברית

<<

עברית תקנית

מאתר האקדמיה ללשון העברית

<<

<<

<<

עברית תקנית בשם המספר

על שם המספר

איך נכון לומר את המספר?

זכר ונקבה: פרק אחד עשר או פרק אחת עשרה?

ו' החיבור במספרים

בדקו את עצמכם – איך נכון לומר את המספר?

שפה - שם המספר

זכר	נקבה
1 אחד	1 אחת
2 שנים	2 שתים
3 שלשה	3 שלש
4 ארבעה	4 ארבע
5 חמשה	5 חמש
6 ששה	6 שש
7 שבעה	7 שבע
8 שמונה	8 שמונה
9 תשעה	9 תשע
10 עשרה	10 עשר

ועוד על עברית תקנית

הגייה

תקנת
הלשון

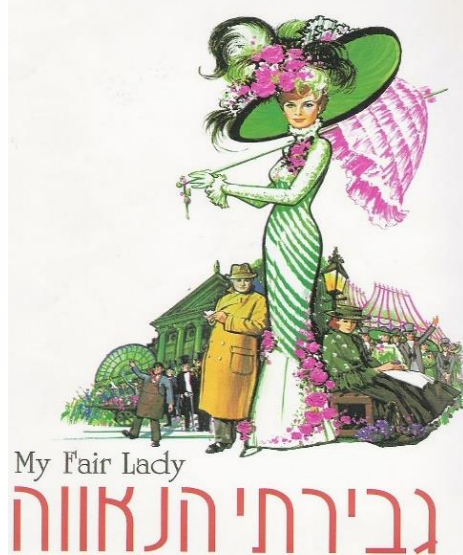
שגיאות
נפוצות

עברית תקנית – מדוע ? / רונית גדיש

"לשפה העברית תפקיד נוסף ואתו צריך להתמודד. השפה היא הגשר התרבותי שעליו מובלת כל ההיסטוריה התרבותית, הלשונית והמדעית.
כך שלצד ההשתנות המטאורית שתוארה קודם, לשפה יש תפקיד נוסף של שימור. היא בעצם מערכת המאפשרת לנו לתקשר עם מה שקדם לנו, עם מה שהתרבות שלנו, במקרה זה העברית. את ההיבט התרבותי הזה יש לשמר, לטפח ולהנחיל".

מתוך מאמרה של רונית גדיש "אליה וקוץ בה- ההתפתחות המטאורית של העברית והאובדנים החשובים שבדרך".

עברית תקנית – מדוע? / גיא דויטשר

כרטיס כניסה למועדון האנשים המשכילים

גיא דויטשר | 16 בפברואר 2016

המאמר הופיע לראשונה בכתב העת "פנים", גיליון 54

- גיא דויטשר מסביר כי שפת התקן אינה הגיונית או סדירה יותר משפת הרחוב, אבל בכל זאת חשוב ללמוד אותה. מדוע? קראו את ה[מאמר](#) ענו על השאלה.

- הביעו את עמדתכם כלפי הנאמר.

התקן הרצוי והשימוש המצוי

- צפו בסרטון והאזינו לדברים.
עמדו על המתחים שבין השפה
התקנית הרצויה לשפה
הדבורה.

- האם רשות השידור צריכה
לפסול שירים הסוטים מן התקן
הלשוני?

המגדר והעברית התקנית

איך פונים לקבוצה שרובה נשים?

בלשון נקבה? בלשון זכר?

תשובת האקדמיה ללשון <<

להרחבה

לשון נופל על לצון

- מאמי מה תעשה כשאני ימות?

- אמות

- יו! איזה מתוק אתה!

- תירגע, רק תיקנתי אותך...

לשון של תרבות ותרבות של לשון/ ר' ניר

• קראו את המאמר: לשון של תרבות ותרבות של לשון שנכתב ע"י ר' ניר.

➤ הסבירו את המושג "לשון של תרבות" ודונו במשמעותו לחינוך ולהוראה

➤ הסבירו את המושג "תרבות של לשון" ודונו משמעותו לחינוך ולהוראה

לסיום

כיצד מתעצבת "העברית הנכונה" שלכם -
בכלל ובכיתה בפרט?